

INSON OMILI VA UNING JAMIYAT TARAQQIYOTIDAGI O'RNI

Nizomova Dilfuza Muxtor qizi

Farg'ona shahar Abu Ali Ibn Sino nomidagi

Jamoat salomatligi texnikumi O'qituvchisi

Annotatsiya

Mazkur maqolada inson omilining mazmun-mohiyati, uning jamiyat rivojlanishi, iqtisodiy taraqqiyot, ta'lim, sog'liqni saqlash hamda boshqaruv tizimidagi ahamiyati tahlil qilinadi. Inson kapitalini rivojlantirish, malakali kadrlar tayyorlash va shaxsning intellektual salohiyatini oshirishning dolzarb masalalari yoritilgan.

Kalit so'zlar: inson omili, inson kapitali, taraqqiyot, ta'lim, sog'liqni saqlash, boshqaruv, mehnat unumdorligi, innovatsiya.

HUMAN FACTOR AND ITS ROLE IN SOCIETY DEVELOPMENT

Annotation

This article analyzes the essence of the human factor, its importance in the development of society, economic development, education, healthcare and management systems. The current issues of human capital development, training qualified personnel and increasing the intellectual potential of the individual are covered.

Keywords: human factor, human capital, development, education, healthcare, management, labor productivity, innovation.

Kirish

Bugungi globallashuv va axborot texnologiyalari jadall rivojlanayotgan davrda inson omili har qanday davlat va jamiyat taraqqiyotining eng muhim resursi

hisoblanadi. Moddiy boyliklar, tabiiy resurslar yoki zamonaviy texnologiyalar qanchalik rivojlangan bo'lsin, ularni yaratish, boshqarish va samarali foydalanish inson faoliyati bilan chambarchas bog'liqdir. Shu sababli inson omili masalasi zamonaviy ilm-fan va amaliyotning ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda.

Asosiy qism

Inson omilining mohiyati

Inson omili deganda insonning bilim, ko'nikma, malaka, tajriba, sog'ligi, ma'naviy-axloqiy fazilatlari va ijodiy salohiyatining jamiyat rivojlanishiga ta'siri tushuniladi. Inson omili nafaqat iqtisodiy samaradorlikni, balki ijtimoiy barqarorlik va madaniy taraqqiyotni ham ta'minlaydi.

Ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, rivojlangan davlatlarning asosiy boyligi tabiiy resurslar emas, balki yuqori malakali inson kapitalidir. Shuning uchun ham zamonaviy davlatlar ta'lim, sog'liqni saqlash va ilm-fanga katta e'tibor qaratmoqda.

Ta'lim tizimida inson omilining ahamiyati

Ta'lim inson omilini rivojlantirishning eng muhim vositasidir. Sifatli ta'lim olgan shaxs zamonaviy bilimlarni egallaydi, mustaqil fikrlash qobiliyatiga ega bo'ladi va jamiyat taraqqiyotiga munosib hissa qo'shadi.

Ta'lim tizimining takomillashuvi:

- malakali kadrlar tayyorlashga;
- innovatsion g'oyalar yaratishga;
- mehnat unumdorligini oshirishga;
- iqtisodiy o'sishni jadallashtirishga xizmat qiladi.

Shu sababli inson kapitaliga yo'naltirilgan investitsiyalar eng samarali investitsiya turi hisoblanadi.

Sog'liqni saqlash va inson omili

Sog'lom inson jamiyatning asosiy boyligidir. Aholining salomatlik darajasi mehnat unumdorligi va hayot sifatini belgilovchi muhim omillardan biridir. Sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish, kasalliklarning oldini olish va tibbiy xizmat sifatini oshirish inson omilini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Jismoniy va ruhiy jihatdan sog'lom shaxs:

- mehnat faoliyatida yuqori natijalarga erishadi;
- jamiyat hayotida faol ishtirok etadi;
- innovatsion faoliyat bilan samarali shug'ullana oladi.

Inson omili va iqtisodiy taraqqiyot

Iqtisodiy rivojlanishning asosiy harakatlantiruvchi kuchi inson omili hisoblanadi. Zamonaviy iqtisodiyotda bilim va innovatsiyalar asosiy ishlab chiqarish omiliga aylangan. Yuqori malakali mutaxassislar yangi texnologiyalar yaratadi, ishlab chiqarish samaradorligini oshiradi va raqobatbardosh mahsulotlar ishlab chiqarishga hissa qo'shadi.

Korxonalarda inson omiliga e'tibor berish:

- mehnat unumdorligini oshiradi;
- mahsulot sifatini yaxshilaydi;
- xodimlarning motivatsiyasini kuchaytiradi;
- tashkilotning barqaror rivojlanishini ta'minlaydi.

Boshqaruv tizimida inson omili

Har qanday tashkilot yoki muassasaning muvaffaqiyati unda faoliyat yuritayotgan insonlarga bog'liq. Zamonaviy boshqaruv nazariyalarida inson resurslarini samarali boshqarish muhim o'rin egallaydi. Xodimlarning kasbiy rivojlanishi, ijodkorligini qo'llab-quvvatlash va qulay mehnat muhitini yaratish tashkilot samaradorligini oshiradi.

Rahbarning boshqaruv madaniyati, kommunikativ qobiliyati va jamoa bilan ishlash mahorati ham inson omilining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi.

Xulosa

Inson omili jamiyat taraqqiyotining asosiy omillaridan biri bo'lib, iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy rivojlanishning negizini tashkil etadi. Ta'lim sifati, aholi salomatligi, kasbiy malaka va ma'naviy qadriyatlarning yuksalishi inson omilining rivojlanishiga xizmat qiladi.

Shu bois davlat va jamiyat tomonidan inson kapitaliga investitsiya kiritish, zamonaviy ta'lim tizimini rivojlantirish hamda sog'lom turmush tarzini qo'llab-quvvatlash barqaror taraqqiyotning muhim sharti hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent, 2023.
2. Abdurahmonov Q.X. Inson kapitali iqtisodiyoti. – Toshkent: Fan, 2021.

3. To'xtaxodjayev N. Pedagogika nazariyasi va tarixi. – Toshkent, 2020.
4. Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti (WHO) hisobotlari.
5. BMT Taraqqiyot Dasturi (UNDP) Inson taraqqiyoti hisobotlari.